

ÖZELLİKLERİ:

Görme engelinin derecesi ne olursa olsun (az gören-kör) , görme problem olan çocukların gelişimsel, bilişsel ve sosyal özellikler konusunda eğitimden yararlanma olanakları vardır. Bunun için de öncelikli olarak bu özelliklerin bilinmesi gerekir.

Dil öğrenilen bir özelliktir ve işitsel olması nedeniyle görme güçlüğü olanların dil gelişimlerine olumsuz etkisi yok denecek kadar azdır. Olumsuz sayılabilecek en belirgin özellik kör olan bireylerde daha çok görülen “Verbalism” yan aşırı sözcük kullanmadır.

Körlük, düşük zekanın belirleyicisi değildir. Ancak görme ile ilgili yaşantılarının zengin olmayışı nedeniyle yeterli eğitim olanaklarının sağlanması gerekmektedir.

Kavramsal gelişimler, normal olan çocuklara oranla daha geridir. Özellikle soyut kavramlarda başarı düşüktür. Bunun neden ise uygun öğrenme yaşantılarının olmayışıdır.

Görme engelli çocukların en fazla sıkıntı çektiği konu, alan kavramıdır. Çünkü diğer duyularını kullanarak öğrenme çabası göstermekte, alana ilişkin bilgilerde diğer duyuları sınırlı kalmaktadır.

Hareket özgürlüğündeki becerileri kazanabilmesi için görme engelli çocuğun, fiziksel engellerin farkına varması gerekmektedir. “Engel Duyusu” olarak nitelenen bu duyu, bireyin önün dek engelin yerini ve yönünün algılanarak belirlenmesinde etkilidir. Yer ve yön, işitsel olarak algılanır ve belirlenir. Bunun için yankılanmalardan yararlanır. Bu yolla engel duyusu gelişir. Görme engelliler, dikkatlerini yoğunlaştırarak daha iyi ayırım yaptıklarından dolayı işitme ve dokunma duyularını daha iyi kullanmaktadırlar.

Hazırlayan :Hasan YALVAÇ
UZMAN ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENİ

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER

GÖRME YETERSİZLİĞİ:

Görme gücünün kısmen ya da tamamen yetersizliğinden dolayı, bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumudur.

GÖRME ENGELLİĞİN YASAL TANIMI,

görmenin ve görme alanının ölçümüne bağlıdır. Yasal tanım, tıp alanında çalışanlar ve diğer ilgililer tarafından kullanılmaktadır. Bu tanıma göre; “tüm düzeltmelerle birlikte, gören gözün olağan görme gücünün onda birine yani 20/200' lük görme keskinliğine ya da daha azına sahip olan ya da görme açısı 20 dereceyi aşmayan bireylere kör denilmektedir. 20/200'ün anlamı; görme yetersizliğinden etkilenen bireyin 60 cm.' den görebildiğini, normal görme gücüne sahip olan bireyin 6 m.'den görebilmesidir. Görme açısının dar olmasının anlamı ise, normal görme keskinliği olmasına rağmen, görmenin sadece merkezdekilerle, 20 dereceyle sınırlı olma, 20 derecenin dışında kalan nesnelere görememidir.

GÖRME ENGELLİLİĞİN EĞİTSEL TANIMI

ise; görme yetersizliğinden çok ağır derecede etkilenen, mutlaka kabartma alfabeye (braille) ya da konuşan kitapların kullanılmasına ihtiyaç duyan bireyler “kör”; büyütücü araçlar yardımıyla ya da büyük puntolu yazılı materyali okuyabilen bireyler “az gören” dir. Eğitsel tanımın yasal tanım kadar kesin ve açık olmaması eğitsel değişkenlerden ve öğretimde okuma yöntemini vurgulamış olmasından kaynaklanmaktadır.

NEDENLERİ

Çok sık rastlanmamakla birlikte genetik olabilir. Annenin hamileliği sırasında geçirdiği kızamıkçık gibi ateşli hastalıklar, aldığı bazı ilaçlar ya da röntgen ışınlarına maruz kalma görme engeline neden olabilmektedir. Doğumun güç olması da başka nedendir. Prematüre (erken) doğan bebeklere küvezde fazla oksijen verilmesi çocuğun kör olmasına neden olabilmektedir. Doğum sonrasında çocuğun geçirdiği ateşli hastalıklar, kazalar, zehirlenmeler görme engelinin nedenlerindedir.

GÖRME YETERSİZLİĞİ

Aksaray Rehberlik Araştırma Merkezi
Özel Eğitim Bölümü

 @aksarayram_68

 @aksaray_ram

 <https://aksarayram.meb.k12.tr>

 0382 2125737

 Fatih Mah. 4139 Sk. No11

Ocak 2024

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER;

Yapacağınız aile ziyaretleri ile, özellikle görme engelli çocukla ilgilendiğinizi söyleyerek ve çocuklarını kabul ederek onların çocuklarını kabul etmelerine yardım etmiş olursunuz. Görme güçlüğü olan öğrenciniz için yapılabilecek tıbbi, çevresel ve eğitsel yardımları araştırınız. Görme güçlüğü olan öğrencinizde bağımsızlık duygusunu geliştirme çabalarının bir bölümü olarak bu çocukların kendi eğitim kitaplarından ve araçlarından sorumlu olmasını isteyiniz.

Sınıftaki gören çocuklar zaman zaman görme güçlüğü olan çocuğa rehberlik yapabilir. Ancak görme güçlüğü olan çocuğun çok fazla bağımlı olmamasına dikkat ediniz.

Görme güçlüğü olan öğrenciniz sınıftaki her etkinliğe katılması için cesaretlendiriniz. Eğer onun sınıftaki faaliyetlere katılması mümkün olmuyorsa ek etkinlikleri düzenleyebilirsiniz. Tahtaya br şeyler yazarken yazdıklarınızı yüksek sesle söylemeniz her zaman görme güçlüğü olan öğrenciniz için yararlı olacaktır.

Matematik öğretiminde görülen problemlere ek olarak fen bilimler ve coğrafyanın da çok fazla görsel uyaranlara dayalı olması nedeniyle ek düzenlemelere ihtiyacınız olabilir. Bu nedenle görme engelliler okullarından materyal ve bilgi alabilirsiniz.

Görme güçlüğü olan öğrencinize ödevini tamamlayabilmesi için ek zaman vermeniz uygun olacaktır.

NOT: Görme Yetersizliği olan Öğrenciler okul öncesi Eğitimde tam zamanlı kaynaştırma eğitim alabildikleri gibi ilimizde bulunan özel eğitim anaokullarında (Betül Mehmet Dinç ve Türkiye Futbol Federasyonu) Görme Engelliler özel eğitim sınıflarında eğitim alabilmektedir. İlkokul düzeyinde Mehmetçik ilkokulunda; Görme Engelliler özel eğitim sınıflarında eğitim alabilmektedir. Ortaokul ve lise kademelerinde ise tam zamanlı kaynaştırma eğitim yoluyla eğitimlerine devam etmektedirler.

EĞİTİMLERİNE YAPILABİLECEK KATKILAR

Görerek öğrenme yerine, işiterek ve dokunarak öğrenmeye çalıştığı unutulmamalıdır. Çocuğun dokunarak eşyaları tanımasına fırsat verilmeli, ortam yaratılmalıdır.

Dokunamadığı eşyaların özellikler ayrıntılı olarak anlatılmalıdır. Böylece dokunduğu zaman doğabilecek tehlikelerin de önüne geçilmiş olacaktır. Tahtaya yazılanlar görme engelli çocuk için sözlü söylenmelidir. Sınıf içinde kimin konuştuğu isim söylenerek belirtilmelidir.

Çocuğa sesin kime ait olduğu konusunda yardım edilmelidir. Konu ile ilgili konuşmalar için ortam yaratılmalıdır. Ses çıkaran aletler çalıştırılmadan önce, çocuğa irkilmemesi, korkmaması için haber verilmelidir.

”Şu, bu” gb işaret sıfatları yerine nesnelere adları söylenerek konu anlatılmalıdır. Koklama, işitme, dokunma duyularından yararlanarak, çocuğun sözcük dağarcığının zenginleşmesine yardım edilmelidir.

Çocuğun görme ile ilgili sözcükler kullanması engellenilmemelidir. Görmese bile denizin ve gökyüzünün mavi, çimenin ve ağacın yeşil olduğunu bilmesinde sakınca yoktur. Eğer olanaklar uygun ise kabartma resim ve şekillerden yararlanarak konu anlatımı yapılabilir. Materyallere parmakları le dokunmasına fırsat verilmelidir. Çocuğa beceri öğretmenden kaçınılmamalıdır. Beceri basamaklandırılarak anlatılmalı, birlikte çalışarak nasıl yapılacağı gösterilmelidir.

Yapamadığı bölümler, çocuğun el elinizin üzerinde olacak şekilde yeniden yapılarak çocuğa anlatılmalıdır. Çocuk zaman zaman düşecek ya da eşyalara çarpacaktır. Eğilirken çarpma olasılığına karşı, elin kafasının önünde hafifçe eğik şekilde tutacak şekilde tutarak başını koruyabileceği öğretilir. Düşerken, kollarını öne doğru koyması öğretilerek dolaşmaktan korkmaması sağlanabilir. Çocuk hiç görmüyorsa birlikte yaparak, az görüyorsa görmesinden yararlanılarak beceri öğretilir.

Hareket özgürlüğündeki becerileri kazanabilmesi için görme engelli çocuğun, fiziksel engellerin farkına varması gerekmektedir. “Engel Duyusu” olarak nitelenen bu duyu, bireyin önündeki engelin yerinin ve yönünün algılanarak belirlenmesinde etkilidir. Yer ve yön, işitsel olarak algılanır ve belirlenir. Bunun için yankılanmalardan yararlanır. Bu yolla engel duyusu gelişir. Görme engelliler, dikkatlerini yoğunlaştırarak daha iyi ayırım yaptıklarından dolayı işitme ve dokunma duyularını daha iyi kullanmaktadırlar.

GÖRME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÇOCUKLAR İÇİN SINIF İÇİNDE ALINABİLECEK ÖNLEMLER

Görme güçlüğü olan çocuklar, diğer insanların bedenini nasıl kullandığını, yüz ifadelerindeki değişiklikler, yaptığı hareketleri bilmemektedir. Diğer çocukların dokunmalarını, yemelerini, oynamalarını, temizlenmelerini görememektedir. Akranlarının görerek öğrendikleri ve anladıkları şeyler öğrenebilmeleri ve anlayabilmeleri için yardıma ihtiyaç duyarlar.

Görme güçlüğü olan çocuk için sınıf içerisinde alınabilecek bazı önlemler vardır. Bu önlemler, eğitimlerine olumlu katkılar sağlayacaktır. Öncelikle görme güçlüğü olan çocuğun sınıfta olmadığı bir zaman seçilerek arkadaşlarına anlayabilecekleri düzeyde çocuğun durumu anlatılmalıdır. Gerektiğinde ya da yardıma ihtiyaç duyduğunda yardım etmeleri söylenmelidir. Böylece görme güçlüğü olan çocuğa karşı takınabilecek alay edici davranışların da önü alınacaktır. Görme güçlüğü olan çocuk için sınıfta yapılacak çevre düzenlemesi çok önemlidir. Takılabileceği, çarpabileceği, hareket alanını daraltabileceği düşünülen eşyalar ayakaltından kaldırılmalıdır. Her eşyanın yeri sınıf içinde belirlenmelidir. Çocuk, aradığı eşyayı kolayca bulabilmelidir. Eşyaların yer değişikliğinden çocuk haberdar edilmelidir. Çocuk, sınıfta ışıktan rahatsız olmayacak şekilde oturtulmalıdır. Işığın kırılarak göze yansımaya dikkat edilmelidir. Doğrudan göze gelen ışık, rahatsız edici br duyarlılık yaratır.Çocuğun karaltılı, buğulu, sisli ya da bulanık da olsa varolan görme uzaklığına uygun şekilde sıraya oturtulması gereklidir. Anne ve baba, çocuğun giydiği ayakkabının tabanının kösele gb ses çıkaran br nesneden yapılmış olması konusunda uyarılmalıdır. Bu yolla çocuk, yürüdüğü yerler hissedecek ve sesler ayırma özelliğinden yararlanarak çevresi hakkında bilgi sahibi olacaktır.